

Nepriustransko in samozavestno!

Vojna ustvarja nemirno ozračje, ki sega tudi preko mej vojskujočih se držav. Tako ozračje vpliva vznemirjajoče na živce ljudi. Moderna tehnika s svojimi velikimi iznajdbami, osobito z ustvaritvijo radia, pospešuje in pomnožuje to vznemirjevanje. Ljudje nastavlajo željno ušesa temu, kar jim radio jadrno prinaša po zračnih valovih takoj po tem, ko se je kaj zgodilo. Vsaka vest je osobito v sedanjem času pobarvana po željah in koristih strani, iz katere izhaja. Stvarna resnica se da iz poročila težko razbrati. Neuki poslušalci pa radi verujejo to, kar ugaja njihovi, v dnu srca počivajoči želji, in to tudi razširjajo v krogu enako mislečih ali omahujočih oseb.

Radio je glavno moderno orodje za razširjanje nemira in nesigurnosti. Vsaka nevtralna država, med njimi tudi naša, ima velik interes na tem, da ta čudovita moderna naprava ne postane orodje, ki bi spravljalo v nevarnost njeno nevtralnost in tako oškodovalo njene bistvene interese. Poleg radia pa je tudi treba v tem oziru navesti kot nadvse škodljiv element tiste ljudi, ki se s svojim govorilnim organom poslužujejo zračnih valov za razširjanje razburljivih in neresničnih govorov.

To so politiki in vojskovodje gostiln. Nastopajo kot večaki, kakor da bi sodelovali v generalnem štabu te ali druge izmed vojskujočih se armad. Celo boljše vedo vse, kakor poveljujoči generali posameznih armad. Napovedujejo uspehe ali neuspehe vojskujočih se strank s tako gotovostjo, kakor da bi bili preroki. Toda nepriustranski niso. Vodijo jih simpatije do te ali druge strani in po tej njihovi naklonjenosti so tudi pobarvane njihove prerokbe. Kakršne so njihove prerokbe, takšni so tudi njihovi prividi bodoče Evrope in usode njenih narodov.

Še bolj nevarni kot ti gostilniški politiki in stratezi (vojskovodje) pa so tisti ljudje, ki obožujejo iz raznih osebnih in sebičnih razlogov vse to, kar je tuje, devljejo pa v nič to, kar je domače. Tujina jim je velika in veličastna, domačija pa nerazvita in slabotna. Kar dela tujina, poveljujejo, kar zmore domačija, pa kritizirajo in omalovažujejo. V to vrsto spadajo ljudje raznih tipov (podob). Nekateri so tujega rodu ali potujčenege mišljenja. Drugi so suženjske nravi in zato vajeni priklanjati se sili. Tretji pa so sebičneži, ki jim je lastna korist vrhovni zakon ravnanja.

V vrsti teh ljudi so najbolj nevarni tisti,

ki širijo med ljudstvom razburljive vesti. Za to jim ne gre, ali so te vesti resnične ali lažnive. Njih namen je, da ljudi zbegajo ter vzbudijo med njimi malodušnost in nezaupanje v lastno narodno in državno moč. Tej svrhi služi razširjanje vesti, preračunjenih v to, da vzvalovijo ljudem živce, prišepetavanje »zaupnih« in »preverjenih« poročil ter vzbujanje nezaupanja in nezadovoljstva z vsem, kar je potrebno in kar se pripravlja za uspešno obrambo državnih interesov in ohranitev državne nevtralnosti.

Jugoslavija mora še bolj poostriiti pažnjo nad širjenjem vesti in ustvarjanjem gotovih razpoloženj med ljudstvom. Ne bo mogla dopuščati, da bi se begalo javno mnenje z razširjanjem zlonamernih letakov ter lažnivih vesti, ki jih vršijo nekateri ljudje v prilog tujih interesov. Nadaljevati in ojačiti bo morala svojo akcijo zoper take poskuse, da bi se zanesla zmeda med ljudske plasti. To potrebno akcijo morajo podpirati narodno čuteči posamezniki in zlasti narodna društva.

Naša država je jasno začrtala svojo pot, po kateri hoče hoditi slej ko prej. To je pot nevtralnosti, kakor je na novo poudaril naš zunanji minister dr. Cincar-Markovič v svoji izjavi o priliki vstopa Italije v vojno, s katerim se je oboroženi spopad v Evropi tudi razširil na področje Sredozemskega morja. Ta razširitev vojne je privedla vojni požar v neposredno bližino evropskega jugovzhoda. Balkan in Podonavje sta se znašla od 10. junija — tako je izjavil g. minister — v novem položaju, ki zahteva posebno pozornost. Balkan in Podonavje sta se vedno trudila, da konsolidirata svoje medsebojne odnose ter da uredita svoje odnose do vseh velesil. Podonavske in balkanske države so se vedno trudile, da se povsem pravilno in nevtralnno zadrže. To se jim je posrečilo in s tem so dosegle, da to področje Evrope še ni zajel splošni evropski vihar. Jugoslavija bo hodila samozavestno naprej po poti nevtralnosti in miru sredi evropskega vojnega viharja.

Po Jugoslaviji

Dr. Anton Korošec je otvoril prvo jugoslovansko-bolgarsko združeno razstavo. Na velesejmskem prostoru v Beogradu je otvoril zadnjo nedeljo prvo jugoslovansko-bolgarsko združeno razstavo g. dr. Anton Korošec kot predsednik naše Glavne združne zveze in predsednik senata. Otvoritve se je udeležil zastopnik kralja, gradbeni minister dr. Miha Krek in številni zastopniki jugoslovanskega in bolgarskega združništva. Ob tej priliki je imel g. dr. Korošec pomemben govor o združništvu, ki je neprekosljiva sila ter moč, ki ne ruši, temveč ustvarja, ki ne jemlje, temveč daje, dviga človeka k skupnosti ter ustvarja socialni mir in bratsko ljubezen med ljudmi. Poudarjam, da je združništvo osvobodilo, dvignilo in okrepilo malega človeka in ga zavarovalo pred vsemi težavami, ki jih prinaša današnja surova sila, združništvo daje zagotovilo tema bratskima državama za mir na znotraj in na zunaj. Dovolj smo imeli vojnih strahot. Svobodo in neodvisnost naših držav smo plačali s krvjo in življenjem svojih najbližjih sinov. Danes ničesar drugega ne zahtevamo, kakor to, da živimo v miru, se razvijamo in zidamo svojo bodočnost. Združništvo je tisto, kar lahko najuspešneje dvi-

ga vse tiste, ki delajo v naših državah in vse tiste, ki ne žele živeti na račun tujcev, vse tiste, ki v dobrinah drugih gledajo tudi svojo lastno dobro. Danes, ko se rušijo mnogi vzorci, združništvo ostaja kot neokrnjena zamisel, ustvarja sodelovanje, človeško ljubezen in mirno rešitev najtežjih socialnih vprašanj med ljudmi in med narodi in državami. Ta razstava daje dokaz, da naše premišljeno delo, da naše življenje, da se v miru svobodno razvijamo in da imamo vzorno zamisel, veliko in lepo, ki ustvarja mir in pravico. Naj deluje, živi in uspeva jugoslovansko in bolgarsko združništvo v srečo naših dveh držav in miru ter blagostanja na Balkanu. Po teh besedah je g. dr. Anton Korošec otvoril razstavo in žel obče odobravanje pri zastopnikih vojaške in civilne oblasti za svoja jedrnat izvajanja v sedanjih resnih in težavnih časih.

Koncentracijske vlade ne bo. Nedavno smo zapisali, da se ta srčna želja JNS ne bo spopolnila. Danes moremo objaviti, da je znani zagrebški dnevniki »Obzor« zagodel JNS isto žalostinko. Poroča namreč, da se je spor, ki je nastal med predsednikom Samostojne demokratske stranke ministrom dr. Budisav-

Znanstveno odkrivanje Patagonije v Južni Ameriki. Z znanstveno odpravo se je vrnil iz Patagonije v Buenos Aires prof. De Agostini. Prodrli je v doslej nepoznani svet med čilensko provinco Ayles in Magalae-sovo zemljo. Blizu jezera San Martin je odkril orjaški slap reke Pascua. Vodopad je dolg 1 km ter se spušča po pečinah v višinski razdalji 200 m. Pri tem proizvajajo vodno silo, ki bi zadoščala za elektrifikacijo vse Južne Amerike. Odprava je tudi dognala veliko razliko med južnimi in severnimi Cordiljeri Južne Amerike. Predvsem padejo v oči veliki ledeniki in globoko zarezní fjordi na obali. Nad 400 km daleč so gorski grebeni pokriti z večnim ledom. Na stotine ledeniških rek šumi v dol-

V rdečem »raju« ...

Roman iz sovjetskega kmetijskega življenja

*

24

Med tem razmišljanjem je Natalija vsa v skrbeh stala na svojem prostoru. Ni bila vajena tega, da bi pri človeku videla tako nasprotnost misli, tako tajno borbo s samim seboj. Šubin je bil samo kričoč, ki je vse svoje občutke izražal s ploho besed, kletvami in z zmerjanjem. Pri njem ni nikdar opazila notranjega razmišljanja.

Klavsa je opazovala s spoštovanjem, kakor ga čuti preprosta duša nasproti velikemu duhu, in mislila je pri sebi, da če ji ta človek svetuje, naj se »poroči« s Karanzinom, mora to storiti...

Nekdo je potrkal.

Klavsa je dvignila glavo in prisluhnil. Natalija se je zgrabila za srce, da bi mu zabranila premočno utripanje. Od tistega trenutka, ko so bili uporniki vdrlí v hišo in ubili Šubina, se je bala vsake malenkosti.

»Odprli! To je Karanzin!« je spregovoril komisar. Natalija je ubogala in odprla vrata. Na pragu je stala — Nataša.

Klavsa je bil obrnjen proti vratom. Molče je gledal neznano osebo.

Natalija je odšla. Nataša pa je stopila v sobo in zaprla za seboj vrata.

Komisar je nepremično opazoval žensko, ki je stala v poltemi. V njegovi duši je oživela slika. V duhu je gledal petnajstletno deklico. On je bil ob njej, še mlad, star osemnajst let. Oba sta šla ob reki, v senci vrb, in nežen glas mu je govoril:

»Oh, Klavs, kakaj hočeš odpotovati? Zakaj želiš oditi od mene? To je nemogoče, da hočeš zapustiti domačo vas in oditi v deželo rdečih! Tvoje srce je že od detinstva otrplo, v njem je vera mrtva, toda jaz ga bom morda mogla ogreti in ozdraviti ter mu vrniti zupanje v življenje in Boga. Ostani!«

Spomnil se je na to, da se je obotavljal. Prijel je dekletovo roko in rekel:

»Nataša, ubogal te bom! Boril se bom sam s seboj in preganjal misel, ki me sili, da bi šel k boljševoikom!«

Toda ponoči je pod vplivom nevidne moči, ki ga je vlekla, pobral svoje stvari in pobegnil od doma.

Ti spomini so ga popolnoma prevzeli, tako da je bil omamljen od njihovega naglega, neusmiljenega napada...

Nataša ni odtrgala pogleda od Klavs. V svojem srcu je še vedno hranila živo sliko osemnajstletnega mladčnika. Sedaj je primerjala tega človeka s sliko, ki je živel v njeni notranjosti. Naj se je še tako trudila, ni mogla najti med njima sličnosti. Kako naj bo ta zamiš-

ljevičem in predsednikom vlade Dragišo Cvetkovičem radi občinskih volitev na Hrvatskem, likvidiran. »Obzor« pripominja: »Po tem takem ni treba pričakovati kakšnih sprememb v vladi, še manj pa koncentracijske vlado.«

Hrvatsko sveto leto se začel na praznik sv. Petra in Pavla. Ta praznik bo hrvatsko ljudstvo po vseh župnijskih cerkvah obnovilo krstno obljubo ter svečano zapelo novo cerkveno pesem: »Tisoč tri sto let je preteklo.« Poleg krstne obljube se bo tudi obnovila izjava zvestobe rimskemu papežu kot vrhovnemu poglavarju Kristusove Cerkve. Posebne svečanosti se bodo ta dan vršile v tistih cerkvah in kapelah, ki so posvečene sv. Petru. Istega in naslednjega dne bo evharistični kongres za Podravino, in sicer v Djurdjevcu. Predvidenih je več evharističnih kongresov,

ki se bodo pozneje vršili na raznih krajih. Predvidene so tudi razne izložbe, ki naj nazorno prikažejo, kaj je katoliška Cerkev v teku 1300 let storila za hrvatski narod na polju umetnosti, šolstva, prosvete, knjige, tiska ter na gospodarskem, socialnem in dobrodelnem področju.

Stoletnica hrvatskega gledališča. Gledališče je velikega prosvetnega pomena za narod. Zato se vsak narod, ki se zaveda svoje samobitnosti in kulturnosti, trudi, da si ustvari to važno kulturno ustanovo. Hrvatje so ustanovili svoje prvo hrvatsko gledališče 9. junija 1840. Stoletnico tega važnega kulturnega dogodka so v Zagrebu proslavili s svečanim tednom, ki je prikazal velik vpliv gledališčne umetnosti na razvoj hrvatske kulture.

odpremljalo na inozemske trge takrat, kadar so cene najbolj ugodne, to je v zimi in na spomlad.

Istočasno s silosom za shranjevanje sadja se mora zgraditi hladilnica za ohlajevanje sadja v vagonih. Ta način ohlajevanja bo prišel posebno v poštev za bosanske in srbske slive. Naše in sadje iz južnih krajev države, katero bo že naloženo v isotermične vagone, se bo spravilo v Mariboru tik pred izvozom v hladilnico silosa za 24 ur. Tam se bo ohladilo ter obložilo z ledom in bo v najboljšem stanju doseglo inozemski trg.

Kdo bo zgradil mariborski silos?

Naša vlada je osnovala posebno delniško družbo. Družba je državna ustanova z nalogom, da gradi po vsej državi skladišča ali silose za žito in sadje. Ta družba »Silos« bo zgradila v Mariboru kot središče sadne trgovine velik in novodobnim zahtevam odgovarjajoči silos, za katerega kažejo največje zanimanje sadjarji iz vse naše države.

Komisija si ogledala stavbišče

Da je zamisel izgradnje velikega sadnega silosa v Mariboru resna in da jo bodo s časom uresničili, nam dokazuje dejstvo komisijskega ogleda v poštev prihajajočih stavbišč. V minulem tednu se je mudila v Mariboru komisija, v kateri so bili zastopniki banske uprave in družbe »Silos«. Komisija je izbrala stavbišče za silos v neposredni bližini mariborske carinarnice, med kolodvorom, carinarnico in Meljskim hribom. Stavbišče bo kupila banska uprava pod pogojem, da prične družba »Silos« takoj z gradnjo. Izbrano stavbišče ima zelo ugodno lego še radi tega, ker je v neposredni bližini tovarnega kolodvora. Skladišče bodo zvezali brez velikih stroškov s kolodvorom s tračnicami.

Blizamo se novemu načinu sadnega izvoza

Dosedanji izvoz sadja

Sadjarstvo v Sloveniji je od prevrata do danes napravilo že precej korakov naprej. Naš sadni trg si je znal z izborna kakovostjo sadja pridobiti sloves na svetovnih tržiščih. Ker so se naši sadjarji prepričali, da je mogoče dobro vnovčiti le zdravo, pravilno obrabljeno in spravljeno sadje, se je ravno na teh področjih v zadnjih letih veliko storilo. Pri vsej napredujoči modernizaciji našega sadnega razpošiljanja v inozemstvo smo se posluževali ali vlaganja sadja v zabojne ali pa se je izvažalo v razsutem stanju v vagonih. Na isti način kakor jabolka smo pošiljali tudi slive, breskve in češnje. Prav to slednje najbolj občutljivo sadje je pri prevažanju na omenjeni dvojni način močno trpelo. Tolikokrat se je zgodilo, da je prejel kupec v inozemstvu od naših sliv ali češenj brozgo, ki ni bila za drugo kot za prekuhanje v žganje. Pri prevažanju občutljivega sadja so šle vsako leto velike vsote v izgubo. Neprilike pri sadnem prevozu so napolile naše sadne strokovnjake, da so zastavili vse moči, da bi se odpravili za bodoče izvozni nedostatki, ki so združeni z občutnim denarnim primanjkljajem.

Izvoz treba prilagoditi novodobnim zahtevam

Ker je postalo sadje v poprevratni dobi ena najbolj priporočenih življenjskih potrebščin, je bilo treba zboljšati sadni izvoz z modernimi prevoznimi sredstvi. Začeli so sadje prevažati v hladilnih vagonih. V take vagone spravljeno sadje je doseglo tudi najbolj oddaljene kraje povsem nepoškodovano ter sveže. Hladilni vagoni, kateri sami proizva-

jajo led, so za prevažanje sadja predragi. Zaradi tega so predali prometu posebne »isotermične« vagone. V teh se sadje v posebnih hladilnicah ohladi, obloži z ledom in odpošlje. Omenjeni slednji način izvažanja pride za naše slovensko sadje v poštev le tedaj, ako bo dobila naša sadna trgovina silos za sadje.

Velik sadni silos v Mariboru

Glede našega sadnega izvoza je najbolj važna točka obmejni Maribor. Sadjarsko in vrtnarsko društvo za Slovenijo je storilo vse, da je zanimalo merodajna mesta v naši državi za nujno potrebo zgradnje sadnega silosa. Ta silos bi moral imeti prostor za vskladiščenje do 300 vagonov sadja. Silos bi moral biti opremljen s hladilnimi napravami, da bi se ohranilo spravljeno sadje sveže in bi se

Novice iz domačih krajev

Zlatomašnik 80 letnik. V župniji Cirkovce pri Pragerskem bo obhajal 20. junija pri telesnem zdravju in v duševni čistosti 80 letnico g. Ivan Mlakar, zlatomašnik in upokojeni župnik. Jubilar se je rodil leta 1860. v Leskovcu v Halozah. Mašniško posvečenje je prejel 6. junija 1884. Dolga leta je bil v dušeskrbju v tržaško-koperski škofiji. Med vojno je prišel v Ptuj in je še po prevratu vršil službo vojnega kurata. Ker se je čutil dovolj krepkega, se je oprijel z vso vsemu dušnega pastirstva in ga je poslal škof za župnijskega upravitelja v Zagorje v dekaniji Kozje. Iz Za-

gorja je dobil župnijo Polje ob Sotli. Tamkaj je ostal nekaj let in obhajal zlati mašniški jubilej. Kot upravitelj Sv. Miklavža na Polju je ob nedeljah in praznikih dvakrat maševal in pridigoval ter bil še v pomoč sosednim hrvatskim župnikom in posebno rad je pridigal na Svetih gorah nad št. Petrom. Pred par leti se je umaknil v svojo skromno hišico z vrtom v Cirkovcah. Tudi tukaj vrši z vso vnetostjo pri pomanjkanju duhovščine kaplanske posle obširne župnije. Jubilar še danes slovi kot gromovit cerkveni govornik ter izboren pevec. Redko kateremu zlatomašniku

ljene, resni, hladni obraz, ki ga vidi pred seboj, obraz njenega Klavs? Nekam osuplo je motrila posamezne črte obraza tistega človeka, ki ga je bila tako ljubila. Ta obraz je bil kvečjemu blede senca obraza njenega Klavs. Na tem obrazu so skrbi, utrujenost, notranji boji zarezali brazde. Pod očmi je zapazila prerane gube.

Pred tem spremenjenim Klavsom je začutila nekako olajšanje. Ko je razmišljala o tem, da bi šla pred njega, se je najbolj bala, da jo bo srce izdalo. Drhtela je ob misli, da bi se ob pogledu nanj v srcu vzbudila nekdanja ljubezen.

Sedaj je strah prešel. Njeno srce ni hitreje utripalo. Njena stara ljubezen, o kateri je mislila, da še tli v srcu, je bila mrtva.

Ta ravnodušnost nasproti Klavsu jo je napolnila z zadovoljstvom. Njene oči so nepremično opazovale tega spremenjenega, skoraj nepoznanega človeka. Ni se ji bilo treba bati, da bi v srcu, ki ga je bila dala Fedorju, samo za trenutek zažarela stara ljubezen...

»Nataša, čemu si prišla? Kaj hočeš od mene?« je z negotovim in mehkim glasom vprašal Klavs.

Imenoval jo je in s tem pokazal, da jo je takoj spoznal.

Nataša se je zmedla, ko je zaslišala svoje ime. Klavs ga je izgovoril s takim glasom, kakršnega ni pričakovala od tega človeka.

Klavs je opazil na dekletovem obrazu izraz zmedenosti. Da je ne bi še bolj vznemiril, je povsili oči. A živo je želel, da bi slišal Natašin glas. Nehote se je nagnil proti vratom, da bi bolj slišal. Nadejal se je, da bo že pri prvi besedi spoznal njen blagi glas.

Nataša je stopila nekoliko bliže. Z drhtečim glasom je rekla:

»S prošnjo sem prišla. Prizanesi trojici ljudi, ki so obsojeni na smrt!«

Ob Natašinem glasu je komisar začutil pri srcu prijetno toploto. To je bil tisti blagi glas, ki ga je vedno tako rad poslušal.

Ni odgovoril. Tiho je dalje opazoval Natašo. Zdelo se mu je, da se ni spremenila. Samo nekoliko bolj blede je bila.

Nataša ni prenesla Klavsovega pogleda. Povesila je oči in ponovno prosila:

»Usmili se svojega očeta ter svojega in mojega brata!«

Njen glas je še bolj drhtel ko prej. V njenih očeh so se prikazale solze.

Klavs Andrejev je izginil in vzbudil se je Klavs Rišin, grozotni ljudski komisar iz Odese. In ta je trdo odvrnil:

»Vsi trije morajo umreti, ker zastopajo uporniško vas.«

ne k jezerom in morju. Vrhunci gora ne segajo preko 3500 metrov, imajo pa vprav alpsko razvito pokrajinsko sliko. Strahotni so tod zimski viharji, pomladi pa močno pokanje lomečih se ledenikov, ko zapuščajo obale ledene gore in plovejo dalje po morskem gladini.

Drevesa, ki dajejo mleko in kruh. Angleški naravoslovec Wallace pripoveduje o sagovi palmi, ki raste na Novi Gvineji. Drevo daje v višini 20 čevljev in debelini 5 čevljev 900 sagovih povsen, iz katerih pride domačini 1800 hlebec. Pet teh hlebec zadošča za prehrano odraslega domačina na dan. Glasoviti geolog Leopold von Buch pa pravi, da je raslo na Kanarskih otokih drevo z belo skorjo, katerega listi so se vsak

je podaril Bog na stara leta toliko krepkega zdravja in polnih duševnih moči kot ravno haloški korenini g. Mlakarju. Dvojnemu izrednemu jubilaru želi »Slov. gospodar« tudi biserni jubilej v trdem prepričanju, da ga bo dočkal in z mogočnim tenorjem zapel: Slava Bogu na višavah!

Padel z drugega nadstropja in se ubil. Na Tržaški cesti v Mariboru je padel z drugega nadstropja na cementni tlak in je umrl kmalu po prevozu v bolnišnico radi prebite lobanje 23 letni Marko Frnjak.

Huda nesreča kolesarke. 26 letna dekla Marija Pongračič iz Pekla v občini Košaki pri Mariboru se je peljala domov iz Sv. Jakoba v Slov. goricah. Med vožnjo so se ji zlomile vilice na kolesu. Padla je tako nesrečno, da si je posnela kožo z glave. Hudo ponesrečeno so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Hud obstrel radi usodepolne zamenjave. 44 letni Ivan Potočnik je šel 9. junija proti večeru v Vuhredu nad srnjaka. Naenkrat je počil strel, ki je padel iz smeri Borovnikovega hriba. Krogla mu je prebila zgornjo ter spodnjo čeljust in je moral v slovenjgraško bolnišnico na operacijo. Orožniška patrulja se je podala takoj na kraj nesreče. Na podlagi izjav nekaterih prič je ugotovila, da je zagrešil obstrel 38 letni Kristijan Vernik iz Vuhreda. Tudi on se je ob istem času kot Potočnik skril v zasedo, da bi ustrelil srnjaka. Ko je opazil v grmovju premikanje, je bil prepričan, da se mu bliža srnjak. Sprožil je v smeri premikanja in naenkrat čul po odjeku strele, da je namesto divjačine pogodil človeka. Zbežal je proti domu in skril puško, namesto da bi bil nudil obstreljenemu pomoč.

Nesreča s puško. Na Kapli ob severni meji je streljal iz lovske puške 27 letni posestnikov sin Karel Koprivnik. Naboj je orožje raznesel, ki mu je hudo poškodovalo desno roko.

Modras je pičil v Kamnici pri Mariboru devetletno delavčev hčerko Marijo Krepsovo v levo nogo. Otroka so oddali v mariborsko bolnišnico.

Smrtna žrtev splašenega konja. Pri Sveti Trojici v Slov. goricah sta se peljala zakonca Kranjc. Konj se je splašil in voz se je prevrnil. Posestnik Kranjc je dobil le lažje poškodbe, njegova 62 letna žena Marija pa si je razbila lobanjo. Nezvestno so prepeljali v mariborsko bolnišnico, kjer ji pa niso mogli več pomagati. Rajna je bila doma od Sv. Lenarta v Slov. goricah.

Plaz zemlje smrtno podsul očeta šestih nepreskrbljenih otrok. V vasi Medvedce pri Pragerskem je premogovnik, ki je last inženirja Majsa. V tem rudniku se je zgodila v minulem tednu smrtna nesreča. Kakih 18 metrov

Veliko in malo v mestu in na deželi, vse hoče v obilni meri uživati čudovito sonce. Toda Vašo na mraz navajeno kožo treba najprej zavarovati z NIVEO, ker tedaj bo ostala sveža in zdrava. Zato nikar ne pozabite okrepčati svojo kožo z NIVEO, preden greste iz hiše.

208

pod zemljo so postavljali štirje delavci v rovu lesene podpore. Med njimi je bil tudi 40 letni tesar Jožef Šoštar. Naenkrat se je vdrla s stropa plast zemlje in zasula četvorico. Trem je hitro uspelo, da so se odkopali in so prišli na pomoč najbolj podsutemu tesarju. Tudi rudniško vodstvo je poslalo pomagace. Odkopavanje zasutega je bilo težavno, ker se je zemlja neprestano rušila in osipovala na reševalce. Ko so Šoštarja že skoraj rešili, se je vsul še večji plaz in pokopal pod seboj že malodane otetega. Reševalci so se zopet lotili reševanja z vso previdnostjo. Prva nesreča se je zgodila ob dveh popoldne. Z odkopavanjem so bili gotovi ob pol osmih zvečer, a so žalibog potegnili tesarja iz plazu mrtvega. Smrtno ponesrečeni, ki je bil priden delavec, zapuščajo šest nepreskrbljenih otrok.

Padel pod voz in si zlomil nogo. Franc Prejac iz Dornave pod Ptujem je padel pod voz in si zlomil nogo.

Otrok se dvakrat poškodoval. Sedemletna Zvonka Filipič, hčerka elektromonterja v Krapju pri Ljutomeru, se je opekla. Mati je naložila otroka na kolo in ga je peljala proti Ljutomeru k zdravniku. Med vožnjo se je mati s kolesom prevrnila in opečena hčerka si je pri tem zlomila še desno nogo.

Otroka našla očeta ubitega od strele. Ugleđen posestnik Flisar v Markišavcih pri Murski Soboti je bil s sinom in hčerjo na delu na polju. Ko je videl, da se bliža nevihta, se je

odpravil z motiko na rami proti domu. Na povratku ga je zalotilo neurje z bliskom in treskom. Strela je udarila v motiko in Flisar je obležal na mestu mrtev. Od strele ubitega očeta sta našla pozneje otroka, ko sta se vrnala s polja proti domu.

Priletnejši rudar smrtno ponesrečil. V rudniku v Hrastniku je proti koncu minulega tedna smrtno ponesrečil 54 letni rudar Matija Pušnik, ki je bil zaposlen pri vzpenjači rudniškega izsipašča. Odtrgala se je žica pri vzpenjači in so vozički zagrmeli v Pušnika in ga smrtno poškodovali. Smrtno ponesrečen je zapustil ženo in že odrasle otroke.

Nesreča radi splašenih konj. 50 letni posestnik Franc Peterca iz Šiške pri Ljubljani je peljal s parom konj gnoj na njivo. Konja sta se splašila pred avtomobilom in zdvijala. Pri zadrževanju konj je Peterca padel s voza in se poškodoval po vsem telesu in glavi.

Pri padcu z motorja si poškodoval prsni koš. Na motornem kolesu se je peljal pekovski mojster iz Črmošnjic na Kočevskem iz Semiča proti domu. Med vožnjo se je motociklist prevrnil in si poškodoval prsni koš. Poškodovanega so prepeljali v bolnišnico.

Koštrun povzročil nesrečo. V 73 letnega delavca Jožefa Vilfana iz Mojstrane na Gorenjskem se je zaletel koštrun in ga je tako prevrnil, da si je Vilfan zlomil levo nogo v kolku.

dan dve ali tri ure pred sončnim vzhodom orosili. Jel je padati od njih rahel dežek ter se spodaj zbiral v studenček. Okrog vršičev teh dreves je bil vedno majhen oblček. Najbolj čudno od teh dreves pa je v Venezueli rastoče »mlečno drevo«, ki zraste 15 do 23 metrov visoko. Če narežemo v deblo, že pri-teče iz njega mleku podobni sok, ki je celo gostejši in polnejši od živalskega. Smetana iz tega mleka ima 1% več surovega masla, pol odstotka več kazeina, albumina in fosfatov, pa manj sladkobe. Iz čebelinemu vosku sorodne masločke delajo domačini sveče. Na zraku se to mleko zgosti v nekak sir.

O moljih. Ena sama moljeva samica izleže na leto 500.000 potomcev, ki požrejo v enem letu

»Klavs, ti si jih obsodil, ti tudi lahko preprečiš njihovo smrt!«

Glas je bil tako pretresljiv, da komisar ni mogel takoj odgovoriti. Šele čez čas je dejal dosti manj trdo ko prej:

»Kot človek ne želim njihove smrti. Toda kot ljudski komisar sovjetske republike moram neusmiljeno uničiti vse, kar ogroža družabno stavbo, ki smo jo tako težko zgradili.«

Nataša je začela dvomiti nad uspehom svojih prošenj, a vkljub temu ni odnehala.

»Klavs, pomisli, da je eden izmed obsojencev tvoj oče!«

Komisarja je zbadlo pri srcu. Premagal je bol in na videz ravnodušno odvrnil:

»V človeku, ki je sovražnik boljševizma, ne poznam svojega očeta!«

Nataša se je zgrozila ob teh besedah. Skoraj obupno je zavpila:

»Klavs, spomni se na svoja mlada leta! Ti si bil ponos očetov! Ne pregreši se nad njegovim življenjem! Vsaj njemu prizanesi!«

»Naš zakon ne pozna izjem! Kdor je kriv, mora biti kaznovan!«

Njegov glas je bil spet trd ko jeklo.

Nataši se je zdelo, da ji nekdo z ostrim nožem reže srce. Vsa obupana je sklenila in dvignila roke ter zajecjala:

»Klavs, prosim te, usmili se!«

Ta je globoko sklonil glavo in topo dejal:

»Če je Aleksej Andrejev med talci, to pomeni, da je žreb njega zadel!«

»O, ne! Sam se je javil! Prizanesi mu!«

Klavs je s svinčnikom zbadal papir, ki je ležal pred njim na mizi. Poglasno je zamrmral:

»Sam se je javil?!«

Nato je glasno nadaljeval:

»Danes zjutraj mi je tudi Fedor izjavil, da hoče biti prvi talec in jaz sem se divil njegovemu junaštvu.«

»Bolje bi bilo, če ne bi bil sprejel njegove žrtve!«

»Jaz sem izvršilec oblasti, ki ne pozna slabosti.«

»Klavs, tako si otrpnil v zlu, da te nobena stvar ne more ganiti, niti občutki, ki so ljudem najbolj prirojeni, ljudem, katere hočeš osrečiti, v resnici pa jih delaš nesrečne, tako nesrečne, kakor ljudje še nikdar niso bili nesrečni. Poglej okrog po vasi in videl boš, kaj ste ti in tvoji iz nje napravili!«

»Ker ste ti in tvoji uporniki! A ne boste vedno zaslepljeni. Tudi vam se bodo odprle oči. Če se vam doslej še niso, je to znak, da še niste mogli slišati prave besede, ki jo prinašajo učitelji, in niste dobili pouka, ki ga dajejo naši filmi. Tisoč in tisoč vasi, revnejših od vaše, je preneslo žrtve in zgradilo šole in kino-dvorane. Pri vas ničesar nimate. Šubin ni mogel z vami nič doseči. V bodoče

Zelo poučen letak Kmečke zveze. Glavni odbor Kmečke zveze v Ljubljani je izdal v več tisoč izvodih poučen letak, ki daje podeželskim ljudem navodila za sedanje težke čase in bodri kmete, naj pomagajo drug drugemu. Skrbite, da bo letak romal od hiše do hiše in bo znal za njegovo vsebino vsak kmečki človek!

Obvezne sejske legitimacije. Banska uprava je uvedla 31. oktobra 1939 za sejmarje, trgovce in obrtnike sejske izkaznice, ki jih izdajajo prisilna združenja. Dne 6. junija 1940 je izdala banska uprava vsem okrajnim načelstvom okrožnico, v kateri opozarja, da se morajo vsi sejski upravičenci pozvati, da ne dopuščajo pristopa na sejmšče onim trgovcem in obrtnikom, ki se ne bi mogli izkazati z izvirnim obrtnim pooblastilom in sejsko izkaznico združenja.

Nov vodovod v gradnji. V št. Danijelu nad Prevaljami so začeli graditi nov vodovod, kojega stroški so predvideni na 52.000 din. Država bo prispevala 40.000 din, preostanek pa domačini.

S prepotrebnim delom bodo le začeli. Naš list se je pred nedavnim upravičeno pritoževal, da je državna cesta Maribor—Fram v tako razdrapanem stanju, da ne bodo mogli voziti po njej mariborski mestni avtobusi. Časopisna in druga dreganja ter pritožbe so pomagale in je popravilo te ceste sklenjeno. Z deli bodo pričeli prihodnji mesec. Sestavil se je poseben odbor, kateri bo vodil dela. Sedež odbora je v Mariboru. Vrhovno vodstvo gradnje bo imel načelnik gradbenega oddelka banske uprave g. inž. Rueh. Za odsek med Teznom in Framom je določen kredit 12.471.000 din, za tlakovanje ceste skozi Slov. Bistrico pa 1.133.000 din. Cesto bodo preuredili v 14 delovnih mesecih, pri čemer pa zimski meseci niso šteti. Cesta bo dograjena spomladi 1942.

Zanimiva statistika Slovenskega planinskega društva. Zadnjo soboto se je vršil v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani občni zbor Slov. planinskega društva. S tega zbora prihajemo zanimivo statistiko. SPD, ki deluje v obsegu dravske banovine, posedla 65 planinskih domov, koč in prenočevališč. Od teh je 35 skozi vse leto oskrbovanih, 22 samo v poletnem času, 8 pa je zavetišče, ki niso oskrbovana. V teh planinskih postojankah je za planince na razpolago 480 sob, 1118 postelj v sobah in 1005 skupnih ležišč. Planinske postojanke so lani imele 94.948 obiskovalcev, ki so se vpisali v vpisne knjige, medtem ko jih je bilo predlanskim 84.063 — torej za 10.885 manj. Te številke pa ne ustrezajo dejanskemu obisku, ker je brez dvoma vsaj 50 tisoč planincev, ki se ne vpišejo v knjige. Dobro razpredena propaganda je lani pridobila

Nizozemce, da so v večjih skupinah prišli v naše gore, izostali pa so Čehi zaradi nastalih razmer. V letošnji sezoni pa moramo računati skoraj izključno le na jugoslovanske goste v naših gorah. Premoženje SPD znaša 19 milijonov 160 tisoč din.

Radi prekoračenja protidraginskih ukrepov kaznovani. Iz zbruhom vojnih dogodkov je bila vlada prisiljena, da je izdala štiri protidraginske uredbe. Prva o zatiranju brezvestne špekulacije in draginje je izšla dne 26. septembra 1939. Druga uredba o kontroli ali nadzorstvu cen je bila izdana 16. februarja 1940. Sledila ji je nova 9. maja o izvršitvi kontrole cen in končno 18. maja uredba o prisilnem delu in pošiljanju špekulantov na prisilno bivanje. Po uradnih objavah v »Službenem listu kr. banske uprave« je bilo po protidraginskih ukrepih od septembra lani do 1. junija letos pravomočno kaznovanih 47 ljudi. Od teh je 25 trgovcev, 11 obrtnikov, 3 gostilničarji, 1 posestnik in 7 poslovođij raznih trgov in zadrug. Od vseh 47 kaznovanih je bilo 42 kaznovanih radi neoznačbe cen in samo pet radi navijanja cen. Od teh petih kaznovanih navijalcev cen sta dva peka, ena lastnica mlekarne, ena hišna posestnica in en trgovec s papirjem.

Sanatorij v Mariboru: Tyrševa ulica 19, tel. št. 23-58, je najmoderneje urejen za operacije. Enteroklinar za izpiranje debelega črevesa! Vodja specialist kirurg dr. Černič.

Požari

Radi udara strele je pogorela v Velikem Okiču v župniji Sv. Andraž v Haložah domačija posestnika Belšaku.

V Cirkovcah pri Pragerskem je udarila strela v Medvedovo hišo. Škoda znaša 30.000 din. Pri reševanju je dobil posestnik Anton Lorber tako hude opekline, da so ga prepeljali v ptujsko bolnišnico.

Okoli polnoči je nastal požar pri posestniku Zupančiču na Jančah v občini Trebeljevo na Kranjskem. Ogenj je vpepelil gospodarsko poslopje, iz katerega so komaj rešili živino. Zgorelo je več voz, mlatilnica in slamoreznica. Škoda cenijo na 25.000 din, zavarovalnina znaša le 10.000 din.

Pri Sv. Petru na Kronske gori je zanetil udar strele kozolec župnišča. Gašenje je bilo onemogočeno, ker je stal kozolec visoko v hribu.

Strela je zažgala v št. Janžu na Dravskem polju mlin posestnika Franca Brezovnika, Zgo-

Pri neredni stolici, napetosti črev zaradi zapke prav odlično odvaža naravna »Franz-Josefova« grenka voda zaostanke prebave, nakopičene v črevih. V zdravniški praksi se uporablja »Franz-Josefova« voda s polnim uspehom pri odraslih kakor tudi otrocih.

Reg. po mlin. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485, 25. V. 35.

relli so mlinski stroji ter streha. Škoda je velika, ker je bil mlin na novo urejen s turbinskim pogonom.

V Višnji vasi v celjski okolici je pogorelo 20.000 din vredno gospodarsko poslopje, last posestnika Goričarja.

V močno vetrovnem vremenu se je pojavil rdeči petelin v drvarnici posestnika Mojdrice v Bratonicah pri Murski Soboti. Ogenj se je hitro razširil na gospodarsko in stanovanjsko poslopje. Živino so rešili iz hlevov. Pogorelec je oškodovan za 80.000 din. Številni gasilci so zastavili z ročnimi brizgalnicami in z motorkami vse moči, da so ohranili sosedna s slamo krita poslopja, na katera je zanašal veter ogorke.

Zadnji petek v noči je začelo goreti gospodarsko poslopje posestnika Antona Kukovca pri Sv. Marku nižje Ptuja. Ogenj se je naglo razširil na sosedno poslopje. Škoda je precejšnja in je le delno krita z zavarovalnino. Gasilci so preprečili z velikim naporom, da niso zgorele sosedna poslopja.

Kmetje, pozor pred goljufivimi kvartači! Sredi minulega tedna se je zgodil v Mariboru primer kvartopirske goljufije, ki naj bo v svarilo lahkovernim podeželanom in posebno še v sedanjih resnih časih, ko se klati po mestih vse polno delomržežev, ki prežijo na žrtve z dežele. Fotografija poklicnih kvartačev zgleda takole: Na Aleksandrovi cesti v Mariboru je ustavil neznanec posestnika Leopolda Pelca iz Središča ob Muri in mu začel pripovedovati o njegovem sinu, ki je na Hrvaškem nekje v službi. Ker so ga novice o sinu zanimala, je posestnik stopil z neznanecem v gostilno v Cvetlični ulici. Tam sta ju sprejela še dva druga moška, ki sta kvartala. Prisleda sta in na prigovarjanje je pričel staviti še Pelc. Prišlo je celo tako daleč, da je položil tisočdinarski bankovec na mizo. V tem trenutku pa so hazardisti pograbili denar in karte ter pobegnili. Pelc, ki je bil v Mariboru na sejmu, je oškodovan za 1200 din. Policija je držečem že na sledu. Pravijo, da so to poklicni kvartači, ki na podobne načine skubejo lahkoverne podeželane.

Tat oškodoval potnika za 1600 din. Trgovskemu potniku Maksu Podhostniku je ukradel nekdo iz veže Velike kavarne v Mariboru usnjat kovčeg, v katerem je hranil blago za obleko ter vzorce raznega blaga. Potnik je oškodovan za 1600 din.

Nasilen kolesni tat. Tomažu Ornaču, 29 letnemu delavcu na Pobrežju pri Mariboru, je skušal odpeljati neznanec kolo izpred gostilne. Ko je pa hotel Ornač tata prijeti, ga je tat zabodel z nožem v glavo. Obkranega Ornača so oddali v bolnišnico.

Hitro prijet zločinec. Zadnjič smo poročali, da se je zgodil v noči na 9. junij v Trbovljah roparski umor, ki je razburil prebivalstvo daleč naokrog. Smrtna žrtev tolovajskega zločinca je postal nočni čuvaj konzuma Ignac Urh. Orožniki so imeli v rokah pravega zločinca 11. junija ob štirih zjutraj. Storilec je Viljem Gumo, Trboveljčan, star 22 let, brezposelni rudar, vojaški begunec, ki ima na vesti celo vrsto tatvin ter

bo drugače! Česar niste prostovoljno napravili, k temu vas bom prisilil.

Nataša je z ogorčenjem in bridkostjo v srcu poslušala Klavsove besede. Ko je utihnil, je odvrnila:

»Klavs, v bodoče delaj, kar hočeš, ker si ti gospodar, toda sedaj...«

Klavs je vstal. Nataša je utihnila in brez diha sledila vsaki njegovi kretnji, ker je čutila, da se v njen odigrava odločilna borba. Komisar je odšel k oknu. Nekaj časa je strmela v večerni mrak. Potem se je obrnil, pogledal Natašo in dejal:

»Edino, kar morem storiti, je to, da dovolim, da te tri talce zamenijo trije drugi. Toda prepričan sem, da v vasi ne boš našla takih ljudi, ker se smrti vsakdo boji.«

Nataša je nekaj časa molčala. Sklonila je glavo, kakor da bi razmišljala. Potem je pogledala Klavsa in mirno rekla:

»Klavs, za enega že imam namestnika.« Komisar jo je vprašujoče pogledal. Ona je mirno nadaljevala:

»Namesto Alekseja Andrejeva daj ustreliti — mene!« Klavs je ostrmel. Kaj takega ni pričakoval. Z negotovim glasom je odgovoril:

»Nataša, kaj si rekla? Ti si zadnja, ki bi te hotel videti na morišču!«

»Ne sprejmeš me za talca?«

»Ne!«

»Zakaj ne?«

»Ker — ker — ker si ženska!« je obotavljaje odgovoril.

Vzrok je bil drug, a tega ni hotel in mogel izdati.

»Kot komisar moraš vedeti, da po sovjetskih zakonih ni razlike med moškim in žensko! Tvoj izgovor torej ne drži!«

V komisarjevi notranjosti se je spet začela borba. Da bi zakril svojo zmedo, je pogledal skozi okno. Čez čas je vprašal, ne da bi se obrnil:

»Ali res hočeš umreti?«

»Klavs, dosti zločinov si že izvršil, a najhujšega te hočem obvarovati; žrtvovala se bom, da ne boš postal ubijalec — lastnega očeta!«

Zadnje besede so bile tudi za Klavsovo pokvarjeno naravo grozne. Koža na hrbtu se mu je ježila. V opravičilo je z negotovim glasom odvrnil:

»Jaz sem samo en člen v službi nadčloveške sile, revolucije.«

»Sprejmeš me za talca?«

»Nočem te ovirati v tem, da pokažeš svoje junaštvo.«

»Potem ukaži, naj izpustijo Alekseja Andrejeva in zaprejo mene!«

V njenem glasu ni bilo niti najmanjšega znaka razburjenosti ali plašnosti.

»skoraj stot volne — to je tolikšno množino blaga, kolikor ga človek porabi komaj vse življenje. Zato je energična borba proti moljem več nego vredna svojega truda. Ta borba pa je v obliki lova na leteče živali le malo pomembna. V prvi vrsti gre za to, da uničimo ličinke, komaj nekoliko milimetrov dolge živalice, ki ne žrejo samo volno, kakor pogosto domnevamo, temveč tudi svilo, umetno svilo, bombaževino in drugo blago. Prav tako kakor obleke se namreč letijo tudi žimnice in blazinaste oprave.

Kdor hoče napraviti najdaljšo nepretrgano železniško vožnjo na svetu, mora potovati s prekasibirsko železnico iz Moskve v Vladivostok. Potovanje traja 8 dni in 21 ur.

(Dolje sledi)